

Brief aan de raad

2025-0016322

Afdeling:
Maatschappelijke
Ontwikkeling

Onderwerp: RIB DG&J ZHZ Afbouw jeugdhulpplus

4 maart 2025

Aan de leden van de raad,

We sturen u bijgevoegde informatieve brief van de Dienst Gezondheid & Jeugd Zuid-Holland Zuid (hierna: DG&J) door, zodat u kennis kunt nemen van de ontwikkelingen in de af- en ombouw van de gesloten jeugdhulp.

Momenteel verblijft één Zwijndrechtse jeugdige in een dergelijke jeugdhulpplus voorziening. De laatste jaren is steeds duidelijker welke ongewenste gevolgen gesloten jeugdhulp heeft voor jongeren en gezinnen. In Nederland wordt daarom gewerkt aan de afbouw en ombouw van gesloten jeugdhulp. De DG&J werkt mede namens Zwijndrecht aan deze opgave. Dit gebeurt in bovenregionaal verband (schaalgrootte landsdeel Zuidwest) met meerdere andere jeugdhulpregio's. Op grond van de gemaakte landelijke afspraken werken we nog steeds toe naar nul plekken gesloten jeugdhulp in 2030. Dat betekent dat vanaf dit voorjaar gefaseerd geen jeugdigen meer zullen instromen in dergelijke voorzieningen en dat bestaande plekken worden afgebouwd of omgebouwd tot andere, niet gesloten, voorzieningen. Om het afbouwen daadwerkelijk mogelijk te maken, zijn meer alternatieven nodig. Dit vraagt intensivering in het programma passend jeugdhulplandschap Zuid-Holland Zuid, waarin Zwijndrecht deelneemt.

In bijgaande informatieve brief van de DG&J wordt meer gedetailleerd uitgelegd wat de ontwikkelingen zijn rondom de af- en ombouw van de gesloten jeugdhulp. Ook wordt in de brief ingegaan op de opheffing van het interbestuurlijk toezicht van de gemeenten in landsdeel Zuidwest.

In opdracht van de VNG en het ministerie van VWS actualiseren alle landsdelen periodiek hun bovenregionale plannen 'af- en ombouw gesloten jeugdhulp'. Een geactualiseerd bovenregionaal plan is nodig om in aanmerking te komen voor transformatiemiddelen. Het plan waar onze regio mee te maken heeft, is onlangs met alle betrokken partijen voor de derde keer geactualiseerd. In de bijgevoegde brief wordt ook daarover meer informatie gegeven.

Hoogachtend,

De secretaris,

De burgemeester,

Aan de leden van het algemeen bestuur DG&J

078 770 2352
contact@jeugdzhz.nl
www.jeugdzhz.nl

Uw kenmerk

Ons kenmerk
UIT/2507

Datum
20 januari 2025

Onderwerp

Informatie ten behoeve van uw gemeenteraad over de derde actualisatie van het bovenregionale plan afbouw jeugdhulpplus

Bijlage(n)

Behandeld door/telefoonnummer
H. de Bruin/078 770 8500

Geachte collega,

Naar aanleiding van uw vraag een raadsinformatiebrief op te stellen over het besluit van het algemeen bestuur van de DG&J van 19 december 2024 over de derde actualisatie van het bovenregionaal plan afbouw jeugdhulpplus sturen wij u hierbij de gevraagde informatie.

Inleiding

De jeugdhulpregio Zuid-Holland-Zuid vormt samen met de jeugdhulpregio's Haaglanden, Holland-Rijnland, Midden-Holland en Rotterdam-Rijnmond het landsdeel Zuidwest. Gezamenlijk wordt binnen dit landsdeel gewerkt aan o.a. de transformatie van de jeugdhulpplus. De basis voor die transformatie vormt een in 2021 binnen het landsdeel vastgesteld toekomstperspectief. Later hebben daarop een drietal actualisaties plaatsgevonden waarvan de laatste op 23 september '24 bovenregionaal is vastgesteld en waarvan het Algemeen Bestuur van de Dienst Gezondheid en Jeugd Zuid-Holland-Zuid op 19 december '24 kennis heeft genomen. Deze derde actualisatie was noodzakelijk om in aanmerking te kunnen komen voor de 'Regeling specifieke uitkering transformatie gesloten jeugdhulp'. Deze derde actualisatie geeft daarbij ook duidelijk richting hoe het aantal jeugdhulpplusplekken voor het landsdeel de komende jaren moet worden afgebouwd.

Met deze raadsinformatiebrief gaan wij in op deze derde actualisatie. Wij informeren u over de situatie bij de jeugdhulpplusaanbieders binnen het landsdeel en het interbestuurlijk toezicht waaronder gemeenten binnen het landsdeel sinds november 2022 zijn gesteld.

Derde actualisatie bovenregionaal plan Jeugdhulpplus

Afbouw van het aantal jeugdhulpplusplekken

In het landsdeel Zuidwest gaan we nog steeds uit van de afbouw van de gesloten jeugdhulp tot nul gesloten plaatsingen in 2030 zoals dat landelijk is afgesproken. In de derde actualisatie wordt aangegeven dat we voor alle jeugdigen in het landsdeel in 2028 willen komen tot 54 plekken die dan zijn gesitueerd bij Schakenbosch in Leidschendam.

De plekken die door iHUB voor het landsdeel beschikbaar zijn op de locaties Bergse Bos in Rotterdam, Rijnhove in Alpen aan den Rijn en het Anker in Harreveld worden afgebouwd. Begonnen wordt om vanaf 1 april 2025 geen jeugdigen meer te plaatsen op het Anker in Harreveld met de bedoeling dat daar eind 2025 geen jeugdigen meer vanuit het landsdeel verblijven. Plaatsingen binnen de locatie Rijnhove in Alphen aan den Rijn zijn mogelijk tot 1 april 2026. De locatie Bergse Bos in Rotterdam heeft nog een functie voor jeugdigen onder de 12 jaar met een gesloten machtiging, daar is ook een basisschool. Binnen het landsdeel is al langer afgesproken dat voor de groep 12-minners geen gesloten machtigingen behoren te worden afgegeven. Vanaf 1 mei 2025 behoort dat ook daadwerkelijk te stoppen. Bergse Bos wordt dan omgevormd tot een regionale voorziening voor hoog specialistische zorg voor jongeren van onder de 12 jaar. Rijnmond is daarbij de primaire afnemer, andere regio's kunnen, indien noodzakelijk, hier gebruik van maken.

Bij Schakenbosch worden in 2025 twee extra gesloten groepen voor zes jeugdigen gerealiseerd binnen de huidige accommodaties, zodat de afbouw bij iHUB waar het gaat om het Anker en Rijnhove op te vangen. Deze worden in 2028 weer opgeheven. Daarnaast start Schakenbosch vanaf Q2 2025 met twee zeer intensieve behandelgroepen (ZIB) van drie jeugdigen. Het gaat daarbij om jeugdigen met een zeer complexe problematiek die nu vaak met één-op-één begeleiding binnen een groep verblijven. Met intensieve behandeling en in een groep van drie zal de één-op-één begeleiding niet meer noodzakelijk zijn is de verwachting.

Jeugdhulpplus dient gericht te zijn op behandeling

Indien een gesloten plaatsing nodig blijkt te zijn, wordt de verblijfsduur teruggedrongen naar maximaal 10 weken en is dit verblijf met intensieve behandeling onderdeel van een langer traject. Het streven naar het verkorten van de maximale verblijfsduur van max. 6 maanden (huidig kwaliteitskader) naar max. 10 weken in 2028 sluit aan op nieuw wetenschappelijk onderzoek dat laat zien dat een jeugdhulpplusplaatsing veel meer gezien moet worden als kort traject als onderdeel van een langer traject. Hiervoor is het noodzakelijk samen met ketenpartners invulling te geven aan randvoorwaarden om dit mogelijk te maken (waaronder tijdige doorstroom en scholing van personeel).

Realiseren van alternatieven binnen de regio's is nodig

De beschikbaarheid van passende alternatieven in de jeugdhulpregio's is een belangrijke factor voor het daadwerkelijke tempo van afbouw. De ontwikkeling van de alternatieven binnen de jeugdhulpregio ZHZ is opgepakt binnen het programma Passend Jeugdhulplandschap, maar vraagt wel om verdere intensivering. Het is wenselijk om samen met een aantal regionaal opererende jeugdhulpaanbieders daar de regie op te pakken. Om bovenregionaal meer grip/monitoring te hebben, is er in de derde actualisatie voorgesteld om regionale en bovenregionale analyses op te stellen om zo de voortgang in afbouw en opbouw en de (boven) regionale hiaten in zorglandschap inzichtelijk te krijgen. Duidelijk wordt dan ook wat de bijdrage van de individuele regio's aan de afbouwdoelstelling is.

Aantal jeugdigen in de jeugdhulpplus neemt af

In de afgelopen jaren zien we dat het aantal plaatsingen in de jeugdhulpplus afneemt.

Gemeente	Aantal plaatsingen per periode							
	2020	2021	2022	2023	Q1 2024	Q2 2024	Q3 2024	
Alblasserdam	1	1	1	0	0	0	0	0
Dordrecht	9	11	6	5	1	2	1	1
Gorinchem	4	5	4	2	0	1	0	0
Hardinxveld-Giessendam	1	1	0	1	0	0	0	0
Hendrik-Ido-Ambacht	3	3	2	1	0	0	0	0
Hoeksche Waard	5	1	0	1	0	1	0	0
Molenlanden	2	2	0	0	0	0	0	0
Papendrecht	1	2	1	2	0	0	1	1
Slidrecht	0	0	3	0	0	0	0	0
Zwijndrecht	3	1	1	1	0	0	1	1
totaal ZHZ	29	27	18	13	1	4	3	
totaal Landsdeel	295	290	207	201	39	39	42	

Gemeente	Aantal jeugdigen in de jeugdhulpplus per jaar of eerste van een kwartaal in 2024							
	1-1-2020	1-1-2021	1-1-2022	1-1-2023	1-1-2024	1-4-2024	1-7-2024	1-10-2024
Alblasserdam	1	1	0	0	0	0	0	0
Dordrecht	5	4	7	4	3	3	4	3
Gorinchem	0	3	5	2	2	2	1	1
Hardinxveld-Giessendam	1	0	1	0	1	1	1	0
Hendrik-Ido-Ambacht	0	0	2	1	1	0	0	0
Hoeksche Waard	2	3	1	0	0	0	1	0
Molenlanden	3	2	1	0	0	0	0	0
Papendrecht	2	1	1	0	1	1	0	1
Slidrecht	4	1	0	1	0	0	0	0
Zwijndrecht	2	2	2	0	1	0	1	1
totaal ZHZ	20	17	20	8	9	7	8	5
totaal Landsdeel	270	195	162	120	121	114	109	102

We zien dat de forse daling in het aantal jeugdigen dat geplaatst is binnen de jeugdhulpplus aan het afzwakken is. Om het doel van 54 plaatsen in 2028 te kunnen behalen is binnen de derde actualisatie een scenario geschetst over hoeveel plekken de regio's dan zouden kunnen beschikken. Dit is berekend op basis van het aantal jeugdigen dat op 1 juli 2023 in de jeugdhulpplus zat. Voor ZHZ zou dat in houden dat het in 2028 gaat om drie plekken binnen de jeugdhulpplus bij Schakenbosch.

Regeling specifieke uitkering transformatie gesloten jeugdhulp

Op 11 november 2024 zijn door de Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport de regels in de Staatscourant gepubliceerd die betrekking hebben op het verstrekken van een specifieke uitkering voor de transformatie gesloten jeugdhulp (kenmerk 3999529-1074590-J). Het gaat daarbij om af- en ombouw van de jeugdhulpplusinstellingen en de opbouw van alternatieven voor de gesloten jeugdhulp.

Voor heel het land is daarvoor € 176 miljoen beschikbaar. Dit bedrag wordt voor 80% in vier jaarlijkse tranches beschikbaar gesteld aan de coördinerende gemeenten van de landsdelen. Voor het landsdeel Zuidwest gaat het om een totaalbedrag van zo'n € 40 miljoen. Daarnaast kunnen de landsdelen op aanvraag jaarlijks aanspraak maken op de 20% voor specifieke doelen. De gemeente Rotterdam ontvangt voor het landsdeel Zuidwest de betreffende middelen.

Afronding proces rond continuïteitsproblemen iHUB en Schakenbosch

In verband met de continuïteitsproblemen bij Schakenbosch en iHUB is in januari 2023 in het landsdeel afgesproken dat de frictie- en andere kosten die ontstaan bij het oplossen van de problemen zouden worden vergoed uit, de toen nog aanstaande, SPUK. Eind december '24 heeft Transitiepartners hun opdracht om, samen met iHUB en Schakenbosch en de coördinerende gemeenten Rotterdam en Den Haag, tot een sluitende businesscase voor beide aanbieders te komen afgerond.

Voor Schakenbosch is medio 2024 al geconcludeerd dat zij met de bestaande en de te verwachte inkomsten de continuïteit van hun organisatie kunnen waarborgen.

Eind 2024 is ook voor iHUB de businesscase afgerond. De frictiekosten die de afbouw van hun locatie in Harreveld en de af- en ombouw van de locaties in Rijnhove en Bergse Bos met zich meebrengen kunnen worden gedekt uit de SPUK-middelen die voor het landsdeel de komende jaren beschikbaar zijn. Op de middelen die uit deze SPUK overblijven kunnen de regio's de komende jaren aanspraak maken voor het realiseren van alternatieven.

Op 13 januari '25 berichtte de Inspectie Gezondheid en Jeugd (IGJ) dat zij zes jeugdhulpplusaanbieders, waaronder Schakenbosch, onder verscherpt toezicht hebben geplaatst. De komende vier maanden zal Schakenbosch er voor zorgen dat, waar geconstateerd is dat zij de vier normen waarop de IGJ heeft getoetst, zullen worden verbeterd. De IGJ zal daarop toezien.

Interbestuurlijk toezicht

Sinds november 2022 staan alle gemeenten binnen het landsdeel Zuidwest onder interbestuurlijk toezicht. Dit toezicht is toen opgelegd door de toenmalige staatssecretaris van VWS, Maarten van Oijen, omdat hij, na advies van de Jeugdautoriteit, vond dat gemeenten zich onvoldoende inzetten om de continuïteit van de jeugdhulppluszorg voor de jeugdigen binnen het landsdeel te waarborgen. In die tijd werd ook het draaiboek continuïteit jeugdzorg van toepassing verklaard op iHUB en Schakenbosch.

Nu beide aanbieders beschikken over een sluitende businesscase en er afspraken zijn gemaakt over de bekostiging van de frictiekosten uit de SPUK heeft de staatssecretaris van VWS, Vincent Karremans, begin december '24 laten weten het interbestuurlijk toezicht op te heffen. Ook zijn de maatregelen die voortkwamen uit het draaiboek door de Jeugdautoriteit voor Schakenbosch opgeheven en voor iHUB afgeschaald.

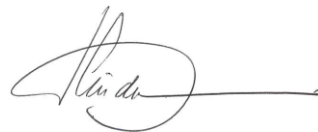
Tot slot

Wij hopen u hiermee voldoende informatie te hebben verstrekt die u kunt gebruiken om uw gemeenteraad te informeren.

Met vriendelijke groet,

E.S. Schurink
Secretaris

H. van der Linden
Voorzitter

